

СИЛАБУС

з дисципліни «Бюджетна система» на отримання ступеню вищої освіти «бакалавр» за спеціальністю 071 «Облік і оподаткування»

Харківський національний технічний університет сільського господарства імені Петра Василенка

Обсяг курсу – 4 кредити (ECTS): 30 годин лекції, 30 годин – практичні заняття, 60 годин – самостійна робота, екзамен.

Викладач курсу – Крутько Маргарита Анатоліївна к.е.н., доцент кафедри обліку та аудиту (<http://new.khntusg.com.ua/staff/krutko-margarita-anatoliivna>)

ОПИС КУРСУ

Пререквізити (базові знання необхідні для успішного опанування компетентностями). Базові знання з дисциплін: «Економічна теорія», «Податкова система», «Фінанси, гроші та кредит».

Постреквізити. Продовжують вивчення даного предмету наступні дисципліни: «Основи економічного контролю», «Облік у бюджетних установах».

Коротка анотація дисципліни (загальна характеристика, особливості, переваги).

Структуру та зміст курсу побудовано на основі теоретичних та практичних узагальнень щодо ролі бюджету в системі відтворення та розподілу фінансових ресурсів держави, аналізу сучасних бюджетних відносин та виявлення їх недоліків, моделювання нормальної та кризової фінансових ситуацій. По завершенні вивчення курсу здобувач вищої освіти має: розуміти методи бюджетного планування, прогнозування і контролю у бюджетних установах, методіку розробки та виконання Державного та місцевих бюджетів, управлінськими рішеннями в діяльності бюджетних установ та проводити розрахунки показників бюджету.

Вивчення даної дисципліни дає можливість здобувачу вищої освіти:

знати:

- основи побудови бюджетної системи України;
- об'єктивні умови функціонування, суть, функції, принципи та характерні ознаки бюджетів;
- законодавчі та інструктивні матеріали бюджетного напрямку;
- теоретичні основи формування й використання бюджетних коштів;
- поняття, причини виникнення, види та джерела покриття бюджетного дефіциту;
- засади бюджетного устрою й принципів побудови бюджетної системи;
- етапи бюджетного процесу;
- джерела формування доходів бюджету та напрями і форми фінансування видатків.

вміти:

- аналізувати склад та структуру бюджету як фінансового плану держави;
- класифікувати бюджети згідно різних ознак;
- розраховувати структуру доходів бюджету та визначати дефіцит або профіцит бюджету;
- визначати обсяги податкових та неподаткових надходжень до бюджету;
- проводити аналіз ефективності формування доходної статті бюджету;
- підбирати конкретні засоби та інструменти для належного керування доходним процесом Державного бюджету та знаходити шляхи оптимізації механізму надходження коштів до бюджету;
- розраховувати структуру видатків бюджету;
- визначати обсяги видатків бюджету за різними напрямами державного забезпечення;
- проводити аналіз ефективності формування видаткових статей бюджету, підбирати конкретні засоби та інструменти для належного керування видатковим процесом Державного бюджету та знаходити шляхи оптимізації механізму витрачання коштів з бюджету.

Мета та основні задачі дисципліни.

Метою викладення дисципліни «Бюджетна система» є формування **компетентності** та надання студентам знань з теорії та практики формування бюджетної системи в частині сутності бюджетних відносин і характеру їх впливу на суспільство.

Предметом вивчення дисципліни «Бюджетна система» є система фінансово-економічних відносин, що виникають в процесі формування бюджету та здійснення видатків і поповнення, які забезпечують реалізацію функцій держави відповідно правових норм.

Основними **завданнями**, що мають бути вирішені в процесі викладення курсу, є надання здобувачам вищої освіти:

- усвідомлення історичних процесів зародження, становлення та розвитку бюджетних відносин в Україні та окремих зарубіжних держав;
- засвоєння теоретичних основ формування і використання бюджету держави;
- розуміння засад бюджетного устрою і принципів побудови бюджетної системи держави;
- розуміння питань державного кредиту та управління державним боргом;
- вміння володіння методикою визначення обсягів бюджетних видатків, які забезпечують реалізацію функцій держави.

Компетентність, що забезпечує. Вивчення дисципліни забезпечує формування у фахівців компетентності в частині теоретичних основ та практичних навичок формування, організації та управління державним бюджетом, налагодження процесу функціонування бюджетної системи, розуміння засад бюджетного устрою і принципів побудови бюджетної системи держави, а також формування здатностей:

- вчитися і оволодівати сучасними знаннями;
- діяти соціально, відповідально та свідомо;
- досліджувати тенденції розвитку економіки за допомогою інструментарію макро- та мікроекономічного аналізу, робити узагальнення стосовно оцінки прояву окремих явищ, які властиві сучасним процесам в економіці.

Результати навчання. За результатами вивчення курсу здобувачі вищої освіти можуть демонструвати знання про сутність, поняття та основні аспекти бюджетної системи, встановлювати напрями бюджетної політики, аналізувати зміни в бюджетному законодавстві, аналізувати джерела та структуру доходів та видатків державного й місцевих бюджетів, фінансування дефіциту бюджету, виконувати необхідні розрахунки бюджетних доходів і витрат на всіх рівнях бюджетної системи. Знати та розуміти економічні категорії, закони, причинно-наслідкові та функціональні зв'язки, які існують між процесами та явищами на різних рівнях економічних систем в частині забезпечення соціально-економічного добробуту країни та бюджетної забезпечувальної ланки в системі державотворення. Знати механізми функціонування бюджетної і податкової систем України та враховувати їх особливості в процесі формування Державного бюджету.

Структура курсу

Змістовий модуль 1. «Теоретичні та методичні засади бюджетної системи»

- Тема 1. Сутність, призначення та роль бюджету держави
- Тема 2. Бюджетний устрій та побудова бюджетної системи в Україні
- Тема 3. Система доходів бюджету
- Тема 4. Система видатків бюджету

Змістовий модуль 2. «Система видатків бюджету України»

- Тема 5. Видатки бюджету на економічну діяльність держави та науку
- Тема 6. Видатки бюджету на соціальний захист населення і соціальну сферу
- Тема 7. Видатки бюджету на національну оборону та управління
- Тема 8. Державний кредит і видатки бюджету на обслуговування державного боргу

Політика курсу – жодні форми порушення академічної доброчесності не толеруються. У випадку таких подій – реагування відповідно до Положення про академічну доброчесність учасників освітнього процесу.

Система оцінювання – оцінювання проводиться за 100-бальною шкалою. Бали нараховуються за наступним співвідношенням: *модуль 1* – 30 % семестрової оцінки; *модуль 2* – 30 % семестрової оцінки; *екзамен* – 40 % семестрової оцінки.

Інформаційні ресурси

Бібліотека ім. В.І. Вернадського. URL: <http://www.nbu.gov.ua/>

Бібліотека ім. В.Г. Короленко. URL: <http://korolenko.kharkov.com/>

Бібліотека ХНТУСГ. URL: <https://library.khntusg.com.ua/>

Електронна бібліотека. URL: <http://lib.meta.ua/>

Студентська електронна бібліотека URL: <http://www.lib.ua-ru.net/>

Нормативно-правова база України URL: <http://zakon3.rada.gov.ua/>

Державна служба статистики України URL: <http://www.ukrstat.gov.ua/>